

KÚRIA

Bfv.III.133/2015/7.szám

A Kúria Budapesten, a 2015. év július hó 1. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

Az emberölés büntettének kísérlete miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt védőjének felülvizsgálati indítványát elbírálva a Budapest Környéki Törvényszék 16.B.86/2013/24. számú, illetőleg a Fővárosi Ítéltábla 11.Bf.198/2014/11. számú ítéletét hatályában fenntartja.

E végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, vagy azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Budapest Környéki Törvényszék a 2014. március 25-én kelt 16.B.86/2013/24. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki emberölés büntettének kísérletében [2012. évi C. törvény - a továbbiakban: Btk. - 160. § (1) bekezdés és (2) bekezdés d) pont]. Ezért őt 10 évi szabadságvesztésre és 8 évi közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztést börtönben rendelte végrehajtani azzal, hogy abból a terhelt legkorábban a kétharmad részének kitöltését követően bocsátható feltételes szabadságra.

Kétirányú fellebbezések alapján eljárva a Fővárosi Ítéltábla a 2014. október 16-án kihirdetett 11.Bf.198/2014/11. számú ítéletével a szabadságvesztést fegyházban rendelte végrehajtani, egyebekben azonban az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

A jogerős ügydöntő határozat tényállásának lényege a következő:

A terhelt 2011 nyarán ismerkedett meg a nála több mint 13 évvel fiatalabb, még a cselekmény idején is kiskorú sértettel, és közöttük szerelmi viszony alakult ki. Kapcsolatukban 2011 őszétől már gondok merültek fel, ezért a sértett többször megpróbált kilépni abból, a terhelt azonban azt - legtöbbször öngyilkossággal fenyegetőzve - mindig megakadályozta.

2012. augusztus 13-án este a terhelt egy b-i szórakozóhelyen pókerezett, közben szeszes italt is fogyasztott. A játék szünetében felhívta a sértettet, azonban a beszélgetés során összevesztek; emiatt a sértett közölte a terhelttel, hogy végleg zárják le a kapcsolatukat.

A terhelt emiatt feldühödött és gépkocsijával a sértett lakóhelyére, M-re ment.

A gépkocsit a sértett lakásától mintegy 200 méterre állította le, gyalogosan a sértett kertjébe ment, ott cigarettázott és sört fogyasztott, majd a ház hátsó ablaka előtt, a fűben elaludt. Ekkor nála volt egy korábban magához vett, mintegy 6 cm pengehosszúságú kés, amellyel korábban kisebb vágásokat ejtett a bal alkarján.

2012. augusztus 14-én reggel 8 óra tájban előbb a sértett édesanyja, majd édesapja is távozott a házból, utóbbi azonban észrevette a kertben alvó terhelten és szólt lányának. A sértett előbb az ablakon keresztül kiszólva elküldte a terhelten, majd a teraszra kimenve lökdösni kezdte őt a kertkapu felé.

A terhelt kérte a sértettet, hogy adjon még egy esélyt a kapcsolatuknak - ennek során az alkarján ejtett vágásokat is megmutatta -, a sértett azonban ettől elzárkózott. Ekkor a terhelt a sértettet két kézzel a földre lökte, elővette a nála lévő kést és a sértettet megöléssel fenyegette, majd a hanyattfekvő sértett mellkasára ülve a közepesnél kisebb erővel többször is megszúrta őt az arcán. A sértett a karjaival védte magát, megkísérelt ráfogni a terhelt csuklójára, illetve megharapni őt, és a földről felkapva homokot szórt a szemébe. A sértettnek sikerült hasra fordulnia, azonban a terhelt továbbra is leszorította, és ebben a helyzetben késével háromszor megszúrta a feje hátsó részét, egy ízben pedig a közepesnél kisebb erővel megmetszette a tarkó tájékán.

Ennek ideje alatt a terhelt folyamatosan hangosan szidalmazta, és megöléssel fenyegette a sértettet, aki pedig segítségért kiabált. Ezért a szomszédos házból felfigyeltek a cselekményre, és ki is kiabáltak a terheltnek, hogy cselekményét hagyja abba.

Eközben a terhelt késének pengéje kitört a nyeléből, ezért felkapott egy virágcserepet, és azzal kezdte el ütlegelni a sértett fejének hátsó részét, majd arcát. A sértett próbált védekezni, ennek ellenére legalább hat közepes, vagy azt meghaladó erejű ütés érte, amíg a terhelt elejtette a cserepet. A terhelt ekkor megragadta a még mindig fekvő sértett nyakát és fojtogatni kezdte, azonban azzal a szomszédok folyamatos kiabálása miatt felhagyott, a sértettnek pedig sikerült felállnia és a házba bemenekülnie.

A terhelt azonban követte, és a ház nappalija és konyhája között utolérte. A sértettet a padlóra lökte, majd a konyhaszekrényből két kést vett magához, és egyiket a kezében tartva, a köntösének elvesztése folytán időközben ruhátlanná vált sértettet a hajánál fogva megragadva, őt a ház kocsibejárójára vonszolta. Itt a sértettnek ismét sikerült kiszabadulnia, kifutott az utcára és segítséget kért az ott tartózkodó Á. A-tól.

A terhelt azonban utolérte és a hajánál fogva visszarángatta a sértettet a saját háza elé, majd amikor a sértett a kocsibejárón ismét földre került, a terhelt feléje hajolva, a kezében tartott 20 cm pengehosszúságú, recés élű konyhakést a sértett nyaka előtt elhúzta, a sértett azonban ráfogott a pengére és kihúzta azt a markolatából.

Ekkor odaért Á. A., és a pengét elvette a sértettől. Ezt látva a terhelt az ott elhelyezett betontégla elemek közül felemelt egy 11,6 kg súlyú téglát, és azt a feje fölül lendítve a sértettre akarta dobni. Á. A. azonban a téglát hátrafelé kilökte a terhelt kezéből, majd a terheltet is az út melletti árokba taszította.

A terhelt ennek ellenére nem hagyott fel a támadással, hanem a házukba befutó és a kaput tartó sértett után szaladt. Azonban ott bejutni nem tudott, ezért megkísérelt a kerítésen át bemászni, ami pedig azért nem járt eredménnyel, mert Á. A. a lábánál fogva visszatartotta. Eközben a sértett beszaladt Á. A. házába.

A terhelt bement a sértett üresen álló házába, további kést vett magához, majd a kerítésen átugorva, kezeiben két kést tartva kiabált, hogy megöli magát. Végül azonban autójával a helyszínről elmenekült.

A sértett a bántalmazás során a bal oldali szemüreg alsó falán benyomatos, darabos törést, darabos orrcsonttörést, a járomcsont vetületében mindkét arcfél zúzódását, az ágyékcsigolyák

keresztcsont vetületében kiterjedt hámhorzsolást, a jobb térdkalács felett 2x3 cm-es és a bal lábháton többrendbeli hámhorzsolást, valamint 15 rendbeli szúrt és 3 rendbeli metszett sérülést szenvedett el.

A hámhorzsolásos, lágyrész zúzódásos, valamint szúrt és metszett sérülések gyógytartama külön-külön és együttesen is 8 napon belüli, tényleges gyógytartamuk kb. egy hét, míg a töréses sérülések egyenként is 8 napon túl gyógyulóak, tényleges gyógytartamuk mintegy 3 hét.

A fentieknél súlyosabb sérülések kialakulásának elmaradása részben a sértett aktív védekezésének köszönhető, másrészt annak, hogy Á. A. megakadályozta a terheltet abban, hogy a téglát a sértettre dobja. Ellenkező esetben a terhelt az általa felemelt, közel 12 kg súlyú téglával - a sértett fejének eltalálása esetén - halálos sérülést is okozhatott volna.

A jogerős ügydöntő határozat ellen a terhelt védője terjesztett elő - a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontjára hivatkozással - felülvizsgálati indítványt.

Ennek elsődleges indoka szerint az eljáró bíróságok tévesen állapították meg a terhelt ölési szándékát, így ennek folytán cselekményét is tévesen értékelték (minősített) emberölés bűntette kísérletének.

A védő kiemelte: a másodfokú bíróság kifejezetten módosította az elsőfokú ítéletben megállapított tényállást abban a tekintetben, hogy a terhelt a saját feje felé emelt téglát nem célzottan a sértett fejére, hanem - további részletezés nélkül - csak a sértettre akarta dobni. Ez alapján pedig a terhelt ölésre irányuló eshetőleges szándékát állapította meg, és a cselekmény jogi minősítését ennek megfelelően végezte el.

A védő nem vitatta, hogy amennyiben a nagy erővel eldobott téglát a sértett fejét találja el, úgy az halálos sérülést is eredményezhetett volna. Ugyanakkor - álláspontja szerint - az előzményekből éppen az tűnik ki, hogy a terheltnek a cselekmény során a sértett megölése még csak eshetőlegesen sem állt szándékában.

Ennek alátámasztásául utalt az igazságügyi orvosszakértő azon megállapításaira, miszerint (értelemszerűen a korábbi, késsel okozott valós sérülések kapcsán) az agy sérülésének reális veszélye nem állt fenn, életveszélyes állapot nem jött létre, a késsel okozott szúrt és metszett sérülések olyan kis erővel történtek, hogy még a bőr alatti izomszövetet sem érték el.

Ugyanez állapítható meg a legveszélyesebbnek tűnő mozzanat, a sértett nyakánál, a recés pengéjű késsel tett terhelti mozdulat kapcsán is. Az irányadó tényállás szerint a sértett ráfogott a kés pengéjére, azt meg is szerezte, ennek ellenére még csak kézsérülése sem keletkezett.

Összességében tehát, az indítvány szerint, ha az alkalmazott eszközök (kések és virágcserep), valamint a támadott testtájékok (fej, nyak) fel is vetik az ölési szándékot, azt kizárja az alkalmazott erő csekély mértéke.

A szakértő a sérülések jellegzetességei alapján megállapította azt is, hogy a súlyosabb eredmény nem a sértett aktív védekező magatartása folytán maradt el, mert közepesnél nagyobb erő alkalmazása ilyen esetben is jelentősen mélyebb, súlyosabb védekező sérüléseket eredményezett volna.

Ebből azonban csak az következhet, hogy bár az elkövetés módja kétségkívül brutális volt, de a terhelt kifejezetten ügyelt rá, hogy a sértett életét ne veszélyeztesse. Nincs olyan többlet-elem, ami arra engedne következtetni, hogy a téglá felemelésének idejére ez a terhelti szándék már ölési szándékba fordult volna át. A terhelt addigi magatartása alapján sokkal inkább az valószínűsíthető, hogy a terhelt az éppen feltápászkodó sértett lábát célozta volna meg a téglával; annak pedig a sértett mozgása ellenére sem lett volna reális esélye, hogy a sértett feje a téglá becsapódásának idejére éppen oda kerüljön, ahol korábban a lába volt.

A védő utalt rá: kétségkívül okfejtésének ezen része feltételezés, de csak annyiban, amennyiben a másodfokú bíróság ellentétes irányú fejtegetése. Ilyen esetben pedig - már csak az „in dubio pro reo” elvénél fogva is - a terheltre kedvezőbb eshetőséget kell a jogkövetkeztetések alapjául elfogadni.

Így tehát az indítvány szerint - ölési szándék hiányában - a terhelt cselekményének helyes minősítése a Btk. 164. § (6) bekezdés e) pontja szerinti, különös kegyetlenséggel elkövetett súlyos testi sértés büntette. Elméletben ki nem zárhatónak tartotta a védő a Btk. 164. § (8) bekezdése szerinti életveszélyt okozó testi sértés büntette kísérleteként való minősítést sem.

Ugyanakkor kiemelte: a két cselekmény büntetési tételének felső határa öt, illetve nyolc évi szabadságvesztés. Ezekhez képest a jogerős ítéletben kiszabott 10 évi fegyházbüntetés - a téves minősítés eredményeként - mindenképpen törvénysértő.

A védő - ugyancsak a cselekmény minősítése kapcsán, fenti okfejtése el nem fogadásának és az eshetőleges ölési szándék megállapításának

esetére - másodlagos indítványt is előterjesztett. Ezt arra alapította, hogy a bírói gyakorlatban következetesen alkalmazott konzumpció elve szerint a súlyosabb jogtárgy-sértést értékelő törvényi tényállás elnyeli az azonos alkalommal megvalósult enyhébb jogtárgy-sértést tartalmazó törvényi tényállást, így például a jelen esetben is felmerülő emberölés az azt ugyanazon cselekmény során megelőző testi sértést.

A különös kegyetlenséggel történő elkövetés ugyanakkor mind a testi sértés, mind az emberölés önálló minősített esete, és - ahogy arra a 3/2013. BJE is rámutat - annak ismérvei is mindkét esetben azonosak. A különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés fogalma alá azonban értelemszerűen csak - az ennek megállapításához szükséges módon elkövetett - ölési cselekmények vonhatóak.

Ebben az esetben viszont különbséget kell tenni abban, hogy a terhelt magatartásának első részét - egészen a téglá felemeléséig - a különös kegyetlenség ismérvei az indítvány által is elismerten jellemzik. Ekkor azonban a terheltet még csak kizárólag testi sérülés okozásának szándéka vezette, ezért a különös kegyetlenséggel való elkövetés csak az addig megvalósult testi sértéshez kapcsolódik, azt minősíti. Ezt pedig az azt követő emberölés kísérlete - a fent kifejtettek szerint - elnyeli.

Az ölési szándék viszont - amennyiben az megállapítható - a terhelt cselekményének egyetlen mozzanatához, a téglá felemeléséhez kapcsolható. Ez az egyetlen mozzanat pedig nem eredményezett a sértettnek az élet elvesztésével minden esetben együtt járó szenvedést meghaladó fájdalmat vagy félelmet, értelemszerűen ilyennek az okozását a terhelt tudata sem fogta át.

Ehhez képest viszont a terhelt cselekményének helyes minősítése - az ölési szándék megállapítása esetén is - csupán emberölés büntette kísérletének a Btk. 160. § (1) bekezdésébe ütköző alapesete.

E cselekmény büntetési tétele ugyan 5-15 évi szabadságvesztés, azonban mivel a jogerős ítélet számos enyhítő körülményt, súlyosító körülményt pedig egyáltalán nem rögzített, a törvényi középmértékkel egyező büntetés kiszabása ugyancsak törvénysértő lenne.

Mindezekre figyelemmel a védő a jogerős ítéletnek - az indítványban foglaltak szerinti - megváltoztatását, és a törvénynek megfelelő határozat meghozatalát indítványozta.

A Legfőbb Ügyészség a BF.175/2015. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt nem tartotta alaposnak.

Álláspontja szerint az eljáró bíróságok maradéktalanul vették számba és helyesen értékelték a terhelt tudattartalmának, illetve szándékának megállapítására alkalmas tényezőket. A többmozzanatú, egyre gátlástalanabb elkövetési módokból felépülő cselekménysor egésze, az élet kioltására alkalmas eszközök használata és a támadott testtájékok a legsúlyosabb eredmény bekövetkezésének lehetőségét hordozták magukban. Így a fej- és a nyaktájék, az utóbbi helyen elhelyezkedő, csupán bőrrel fedett érképletek támadása, valamint a külsérelmi nyommal nem járó, a bolygóideg leszorítása révén minimális erőbehatással is halálos eredménnyel járó fojtogatás, és végül a tíz kilogrammot is meghaladó súlyú téglának a sértett testére, annak - a sértett mozgása folytán - előre meg nem határozható részére való rádobása az eshetőleges szándék egyértelmű megállapíthatóságára ad alapot.

A terhelt ölésre utaló kijelentéseit, és az annak mindenben megfelelő magatartás tanúsítását a terhelt hiúsága, és a sértett aktív védekezése által is sarkallt, gátlástalan, öngerjesztő indulat motiválta. Az elhúzódozó, több helyszínen zajló eseménysor, a mezítelen, megalázott sértettnek a lakókörnyezetében való üldözése különösen nagy lelki megterhelést is okozott.

Mindezek eredményeképp - az ügyészi álláspont szerint - a jogi minősítés és a kiszabott büntetés is törvényes. Kitért azonban arra is a Legfőbb Ügyészség, hogy a cselekmény emberölés büntette kísérletének alapesetként való minősítése esetén a különös kegyetlenséget megalapozó körülményeket kellene súlyosító körülményként értékelni; ezek nyomatéka mellett viszont a középértéket el nem érő büntetés kiszabása eredményezné a büntető anyagi jog sérelmét.

Mindezekre figyelemmel a Legfőbb Ügyészség a támadott határozatok hatályában való fenntartását indítványozta.

A Legfőbb Ügyészség átiratára a védő írásbeli észrevételt tett; ebben - a Be. 423. § (1) bekezdésére való utalás mellett - ismét kiemelte, hogy a másodfokú bíróság jelentős részleteiben módosította az ítéleti tényállást.

Eszerint:

- a terhelt nem a sértett fejére, hanem a sértettre akarta dobni a feje felé emelt téglát, és
- a terhelt nem próbálta meg a sértett nyakát elvágni, hanem csak elhúzta a kést a nyaka előtt.

Indokolásában pedig azt rögzítette, hogy a terheltnek az ölésre irányuló egyenes szándéka sem a 8 napon belül, sem az azon túl gyógyuló, ténylegesen okozott sérüléseknél, sem a külsérelmi nyomokkal nem járó fojtogatásnál nem volt megállapítható, mert a

halálos eredmény létrejöttéhez szükséges erő alkalmazása nem volt bizonyított.

A védő kitért rá: bár a másodfokú bíróság határozatának az idézett részében (másodfokú ítélet 4. oldal utolsó bekezdés) az egyenes szándék hiányát indokolta, azonban az ítélet további részeiből az is kiderül, hogy az eshetőleges ölési szándék is csak - első ízben és kizárólagosan - a téglának a terhelt általi fej felé emelésekor jelenik meg az eseménysorban.

Ez alapján pedig a védő fenntartotta azon álláspontját, miszerint pusztán ezen egyetlen mozzanattól, a tényállásban szereplő helyzet alapján nem lehet kétséget kizáró bizonyossággal a terhelt - sem egyenes, sem eshetőleges - ölési szándékára következtetni.

A védő fenntartotta azt is, hogy a téglafelemeléséig tartó eseménysorra mindenben illenek a különös kegyetlenség ismérvei, egyetlen elemében sem felelnek meg azonban az ölési cselekmény ismérveinek. Így - a védői álláspont szerint - jelen esetben a különös kegyetlenséggel való elkövetés minősítő körülményként történő értékelése és a cselekmény emberölés büntette kísérleteként való minősítése kölcsönösen kizárja egymást.

Végül a védő kifejtette: a különösen kegyetlen elkövetés megállapítása esetén (nyilvánvalóan a minősített testi sértés büntetési tételét alapul véve) a középértéket meghaladó szabadságvesztés alkalmazása is indokolt lehet. Az emberölés büntette kísérleteként való minősítés esetén viszont - a konzumpció folytán - a testi sértés különösen kegyetlen módon való elkövetéséhez kapcsolódó súlyosító körülmények is elenyésznek, és akkor - az enyhítő körülmények nagymértékű túlsúlyára figyelemmel - a jogerős ítéletben kiszabott büntetés jelentős enyhítése indokolt.

Végül indítványát kiegészítette még azzal, hogy a büntetés enyhítése esetén annak végrehajtására enyhébb végrehajtási fokozat - börtön - meghatározását is kérte.

A Kúria a felülvizsgálati indítványt a Be. 424. § (1) bekezdés I. fordulata alapján tanácsulésen bírálta el.

A felülvizsgálati indítvány nem alapos.

A felülvizsgálat során a Kúria is arra a megállapításra jutott, miszerint az első- és a másodfokú bíróság is teljes körűen vette számba a testi sértésre és az ölésre irányuló szándék elhatárolása kapcsán irányadó tárgyi és alanyi körülményeket, és azok mindenben helytálló értékelése alapján, indokoltan állapította meg a terheltnek a cselekmény során fennálló ölési szándékát.

A másodfokú bíróság pedig nem csupán pontosította a tényállást, hanem annak jogi következményeit is levonta; annak eredményeképpen változtatta meg az elsőfokú bíróságnak a terhelt egyenes ölési szándékára vonatkozó megállapítását (elsőfokú ítélet 21. oldal harmadik bekezdés) eshetőleges szándékra.

A Kúria utal rá: a védő helyesen hivatkozott a Be. 423. § (1) bekezdés első mondatára, mely szerint a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó. A terhelti cselekvéssornak a felülvizsgálati indítványban többször hivatkozott utolsó mozzanata - a téglaterhelt általi felemelése és szándékoltt eldobása - kapcsán a másodfokú bíróság arra tekintettel módosította a tényállást, miszerint nem lehetett pontosan megállapítani, hogy a terhelt a földről felálló sértett melyik testrészére - jelesül az elsőfokú bíróság által megállapítottak szerint: a fejére - kívánta dobni a téglát.

Ebből azonban az is következik, hogy az sem volt megállapítható, hogy a terhelt a sértett lábára (vagy bármely más, külön célba vehető testrészére) kívánta volna dobni a súlyos tárgyat. Ennek megfelelően a másodfokú bíróság is akként módosította a tényállást, miszerint a terhelt a téglát - célzott testrész külön megjelölése nélkül - a sértettre kívánta dobni.

Ez a jogerős ítéleti ténymegállapítás pedig már semmiféle további ténybeli következtetés, de még az „in dubio pro reo” elve [Be. 4. § (2) bekezdés] alapján sem alakítható át mégis akként, hogy - amint azt a védő a felülvizsgálati indítványban kifejtette - a terhelt feltehetően a sértett lábát célozta meg a betonelemmel. A jogi következtetés helyességét tehát a másodfokú bíróság általi tényállás-változtatás alapulvételével kell elbírálni.

A másodfokú bíróság által pontosítottak helyes értelmezése pedig azt jelenti, hogy amikor a sértett a feje felé emelte a téglát, azt - amennyiben abban nem akadályozzák meg - felülről lefelé, arra való tekintet nélkül dobta volna a földről éppen feltápáskodó, mozgásban lévő sértettre, hogy az mely testrészét találja majd el. Ebben értelemszerűen benne volt annak a lehetősége, hogy a lezuhanó, nagy súlyú, kemény tárgy életfontosságú helyen éri el a sértettet, és halálos sérülést okoz, mint ahogy az ellenkezője is.

A terhelt azonban ennek során a lehetséges halálos végkifejlet elkerülése érdekében semmit nem tett. Ehhez képest pedig csak az állapítható meg, hogy annak lehetőségébe belenyugodott; még csak arra sem lett volna semmi alapja, hogy elmaradásában könnyelműen bízson, az pedig már végképp nem is feltételezhető, hogy a halálos eredmény bekövetkeztének lehetőségét sem látta volna előre.

Mindez tehát így a halálos eredmény tekintetében a Btk. 7. §

második fordulatában meghatározott eshetőleges szándék, nem pedig a Btk. 8. §-a szerinti, valamely gondatlansági alakzat megállapítására ad alapot.

A szándékolt eredmény pedig a minősítés során csak a Btk. 10. § (4) és (5) bekezdésében szabályozott esetekben lenne figyelmen kívül hagyható; jelen esetben azonban sem az önkéntes elállás, sem az önkéntes eredmény-elhárítás nem kerülhet szóba sem.

Ezért a cselekményt a maga egységében és a szándékolt eredményhez igazodóan – azaz a konkrét ügyben (minősített) emberölés bűntette kísérleteként – kellett minősíteni, ahogy azt az eljáró bíróságok az ügyben helyesen meg is tették.

A Kúria a felülvizsgálati indítvány azon álláspontját sem osztotta, miszerint a terheltnél az ölési szándék – ha meg is állapítható – legfeljebb az eseménysor utolsó mozzanatában, a téglá felemelésekor keletkezett; addig kizárólag testi sértés okozására irányuló szándék bizonyítható.

Ezzel szemben egyetértett az elsőfokú bíróságnak az ítélete 21. oldalának második bekezdésében foglalt, e részében a másodfokú bíróság által sem változtatott álláspontjával, mely szerint a terhelt ölési szándéka a cselekmény során – a sértettnek a kapcsolat fenntartására vonatkozó hajthatatlansága és a terheltnek való aktív ellenállása következtében – már jóval korábban kialakult.

Az egységes terhelti cselekménynek ugyanis a jogi megítélése is csak egységes lehet, azt nem lehet részekre szabdalva, külön-külön vizsgálni és értékelni. Az elsőfokú bíróság helyesen mutatott rá, hogy a terhelt egyre fokozódó indulata, az egyre veszélyesebbé váló támadási módok, az újabb és újabb eszközök magához vételével, a többször kiszabadult sértett ismételt üldözése és bántalmazása – még teljes erő kifejtés hiányában is – a közben folyamatos, öléssel való fenyegetés mellett már önmagában is határozottan az ölési szándék irányába mutat. Végül pedig ez öltött testet egyértelműen az addig is töretlenül egy irányba fejlődő cselekménysor végpontjaként a betonelem megragadásában és annak a sértettre dobásának szándékában.

A védő helyesen mutatott rá arra, hogy az addig életveszélyes sérülést nem eredményező bántalmazás és a téglá megragadása között nem történt olyan esemény, ami – az eseménysor ezen pillanatában – a terheltnél a szándékváltást indokolhatta volna. Ezen látszólagos ellentmondás feloldása azonban nem az, hogy ezért a terheltnek sem korábban, sem a cselekménysor végén nem volt ölési szándéka (hiszen a végén már – a korábban írtak szerint – az egyértelműen is a felszínre bukkant), hanem az, hogy az ölési szándék már korábban is

fennállt, és a terhelt ennek kivitelezési módjaként szándékosan választotta a sértettnek hosszas, elhúzódó testi és lelki szenvedést okozó elkövetési módot.

E körben végül arra utal a Kúria, hogy a kifejtettek nem állnak szemben, sőt ellenkezőleg, mindenben összhangban állnak a másodfokú bíróság által a terhelt ölési szándékával kapcsolatban megállapítottakkal. Az eljárás másodfokú bírósága ugyanis a terhelti szándékokra vonatkozó okfejtésében végig következetesen megjelölte, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított egyenes szándékról, nem pedig összességében a terhelt szándékosságáról fejtette ki álláspontját.

Így ítélete 4. oldalának utolsó bekezdésében - a felülvizsgálati indítványban írtakkal szemben: kétséget kizáróan - kizárólag a sértett halálára vonatkozó egyenes szándék hiányát rögzítette; ebből következően az eshetőleges szándék hiányát nem. Az 5. oldal első bekezdése pedig - immár az elsőfokú bíróság álláspontjával szemben - azt rögzítette, hogy a téglára sértettre dobásának megkísérlése sem alapozza meg az egyenes, hanem - a korábbiakhoz hasonlatosan - csak az eshetőleges ölési szándék megállapíthatóságát.

A kifejtettekéből következik az is, hogy a Kúria a másodlagos védői indítványt sem osztotta. Szó nincs ugyanis arról, hogy a téglára megragadásáig különös kegyetlenséggel elkövetett súlyos testi sértés büntette, azt követően pedig emberölés büntette kísérletének alapesete valósult volna meg; a fent kifejtettek szerint a terhelt eshetőleges ölési szándéka már cselekményének korábbi, önmagukban csak testi sérüléseket okozó - nem vitatottan különösen kegyetlen módon megvalósított - mozzanatai során is fennállt, azokat is meghatározta. Tárgyi oldalról pedig azok is az ölési folyamat részeit képezték, így a különös kegyetlenséggel való elkövetés az egységesen megvalósult emberölés büntettének kísérletét minősíti.

Ugyanakkor a Kúria az indítvány ez irányú okfejtését dogmatikailag sem osztotta. A konszumpció az enyhébb jogtárgy-sértésnek az ugyanazon alkalommal megvalósult súlyosabb jogtárgy-sértés általi elnyelését, magába foglalását, nem pedig az enyhébb jogtárgy-sértés tényállási elemeinek a jogi értékelés köréből való kirekesztését jelenti; tartalmilag pedig a látszólagos halmazat feloldásának egyik alkalmazható alapelve.

Így a testi sérülések okozása során megvalósított különös kegyetlenség minősítené az azt - a konszumpció folytán - magában foglaló emberölést is, akkor is, ha az azt követő, a halált kizárólagosan előidéző mozzanat (a „kegyelemdöfés”) önmagában nem lenne különös kegyetlenséggel elkövetettként értékelhető.

Még inkább téves az a védelmi álláspont, miszerint a különös kegyetlenséggel elkövetett mozzanatoknak a minősítés során való értékeletlenül hagyása azok súlyosító körülményként való figyelembevételét is kizárná. Az ún. „kétszeres értékelés tilalma”, mint büntetőjogi alapelv, azt zárja ki, hogy a bíróság a terhelt terhére megállapított bűncselekmény alapesetében vagy minősítő körülményében, illetve privilegizált esetében már értékelt körülményt a büntetés kiszabása során is - enyhítőként vagy súlyosítóként - figyelembe vegye.

Ebből azonban értelemszerűen következik az is, hogy az egyébként súlyosító vagy enyhítő hatású körülményeket - mint jelen esetben az elkövetés különösen kegyetlen módját - a büntetés kiszabása során kell értékelni akkor, ha azok a minősítés során (bármilyen okból) nem nyernének értékelést.

Jelen esetben viszont - ahogy azt a Kúria a korábbiakban kifejtette - a terhelt cselekményének különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés büntette kísérleteként való minősítése mindenben törvényes. Ebből következően pedig a büntetés felülvizsgálatára - mivel azt a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja csak feltételesen, azaz téves minősítés, más anyagi jogszabálysértés vagy a büntetés végrehajtásának törvényi kizáró ok ellenére való felfüggesztése esetén teszi lehetővé - jelen esetben nem kerülhet sor (EBH 2011.2387.; BH 2005.337.).

Ekként a Kúria - miután nem észlelt olyan egyéb eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 423. §-ának (5) bekezdése alapján hivatalból köteles - a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, s a megtámadott határozatokat a Be. 426. §-a alapján hatályában fenntartotta.

A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a 416. § (4) bekezdésének b) pontja zárja ki.

A Be. 418. §-ának (3) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a 416. § (1) bekezdésének e) vagy g) pontján alapul. A Be. 421. §-ának (3) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát a Kúria mellőzheti.

Budapest, 2015. július 1.

Dr. Márki Zoltán s.k. a tanács elnöke, Dr. Somogyi Gábor s.k. előadó

bíró, Dr. Belegi József s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

írnok
BÉ